

◆ ST. OLAV ◆

Nr. 13

Oslo, den 31. mars 1938.

50. årg.

Redaktør: M g r. I r g e n s. Medarbeidere: Mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrud Undset, Lars Eskeland

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontor eller direkte, skriftlig- i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt. for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften.
„St. Olav“'s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743 Redaktøren privat 14161 Redaksjonssekretæren fru Vanberg privat 30497 — „St. Olav“'s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 I, åpent torsdage fra 10—2 og 4—7. Lørdager fra 10—1. De øvrige dage fra kl. 10—4 Utbetalinger kun tirsdag kl. 3—4.

INNHold: «Jesus, englenes glede». — Sudetertyskerne. — Katakombekristendom i Russland. — Gabriele d'Annunzio. — Bør prester leve ugift? — Regnskap for St. Vinsensforeningens juleinnsamling 1937. — Bibelen i alle katolske hjem. — St. Matthias-Koret i Oslo. — «De hører ikke etter -!» — Herhjemme. — - og derute.

„Jesus, englenes glede“

«Eller mener du ikke at jeg kan be min fader om å sende mig mer enn tolv legioner engler —?» I all sin tilsynelatende svakhet, med kun tolv apostler om sig, hvorav enda den ene er en forræder, er Kristus dog stadig den mektige: Tolv legioner av himmelens sterke ånder står rede for å komme ham til hjelp om han selv vil — og med hvilken jubel vil de ikke komme! Alle Guds engler vil kjempe ved hans side, knuse hans fiender med et eneste slag og i triumf føre hjem til Faderens herlighet «Jesus, englenes glede», som litaniets ord lyder.

Ja, like fra sin fødsel av er Jesus englenes glede. Dengang fikk de lov til å komme og synges Guds pris for hyrdene på marken — og de fikk lov til å verne barnet og føre det trygt til fremmed land: «ti han har gitt sine engler befaling om å vokte dig på alle dine veier». Slik lød det i den gamle salme, og det hadde vært deres største glede. Og da Frelseren har beseiret fristeren og denne har forlatt ham, hører vi atter at «englene kom og tjente ham». Med hvilken jubel har de ikke bøiet sig i støvet for Guds sønn!

Men i Getsemane er det anderledes. Også nu står englene rede, mer enn tolv legioner — men nu er Jesus ikke mer deres glede. Ennu en gang får de lov å tjene ham — en eneste engel sendes ned for å trøste ham. Men — også denne må forlate ham. Kristus avskjærer all forbindelse mellom sig og de himmelske åndskrefter og går inn i

lidelsen kun støttet av sin vilje. Jordens makter får få bukt med ham — får fritt legge «hånd på Jesus og gripe ham». Vi erindrer et annet ord av apostelen: «Du har en kort tid gjort ham ringere enn englene».

En kort tid — ti med hvilken jubel har ikke hin engel meddelt kvinnene ved graven at Frelseren er opstanden? Vi kan tenke oss de «mer enn tolv legioner englers» fryd da de atter har måttet bringe hjelp, styrke og glede til jordens barn etter at Kristus har beseiret ondskapens makt bare ved hjelp av sin vilje, helt underkastet Faderens.

Men tanken på disse mektige åndskrefters hær må også holde oss oppe i en tid hvor det synes som vår hellige Kirke, Kristi mystiske legem på jorden, trues av farer så store, som kan hende ikke siden de allerførste forfølgelsens dager. Der er land hvor den synes å oppleve sitt Getsemane nu, og ingen aner hvor tung en korsvei den ennu har å gå. Men Gud være lovet at vi vet, at hvert skritt på denne vei er et skritt nærmere opstandelsens engel, opstandelsens kraft, opstandelsens glede! Derfor — hvor nedslående enn de etterretninger er som kommer til oss — om menneskelig skrøpeligheit innadtil, om farer og forfølgelser utadtil — så tør vi dog ikke «sørge som de som ikke har håp». Jesus, englenes glede, er med sin Kirke ifølge sin egen forjettelse — bare vi vil holde fast ved ham, all sann gledes kilde, og ikke gi oss over i mismot og fortvilelse.

SUDETERTYSKERNE.

Et spørsmål som nu synes å skulle bli et brennpunkt i den mellèmeuropeiske politikk er sudetertyskernes skjebne. Men da de fleste sikkert ikke anér hvad sudetertyskheten egentlig er — utover at det er et eller annet i forbindelse med «Tysklands blødende grenser» — skal vi bringe en kort orientering i dette spørsmål hvilket er så meget desto mer interessant som opdyrkningen av hele Sudeterlandet skyldes benediktinske og cistercienske munkar. Landets historie går altså mer enn tusen år tilbake, men Europa er igrunnen først blitt opmerksom på dets eksistens da den nu 39 årige Konrad Henlein samlet de fleste av Tjekkoslaviets 3¼ millioner tyskere i sin «Sudeten-deutsche Heimats front» og ved valget i 1935 satte 44 mann inn i underhuset og 23 i senatet.

Navnet kommer fra fjellrekken mellom Tyskland og Tsjekkoslovakiet i hvis ly de fleste bor. Det er urgammel bøhmisk grunn og både geografisk og erhvervspolitisk er det en uundværlig del av Tsjekkoslovakiet. Den nuværende befolkning stammer fra middelalderens «Drang nach Osten», som kulminerte i det 13. århundre. Historiske opplysninger om denne innvandring finner vi allerede hos domherre Cosmas som døde 1125 — senere har den nylig avdøde sudetertyske skribent A. Schmidt-mayer efterforsket den og nedlagt resultatene i to store verker. Etter hans fremstilling var det opprinnelig benediktinerne som slo sig ned i Sudeterland — men den egentlige opdyrkning av de store urskoger som den gang bredte sig i grenselandet, blev dog foretatt av cistercienserne — «de var», skriver han — «de best tenkelige banebrytere for tyskheten i Sudeterlandet». Unektelig en annen tone enn ordensmenn nu er vant til å høre fra nasjonalsocialistisk hold!

Det var med cisterciensernes første kolonier i det såkalte terra pulachra som grunnlag at den store bøhmiske herskerslekt Przemystiderne innkalte de mange tyske kolonister — samtidig innkalte den ungarske konge Geisa II sachsiske kolonister til sitt land ut fra den motivering, så helt internasjonal i sin tankegang, at «et rike i hvilket det kun tales ett sprog er ringe og verdiløst.» Det var driftige og eventyrlystne folk som kom for å skape sig en ny eksistens i nye egner — først i hundrevis, så i tusenvis. Hårdføre tyskere med overlegen viten på akerbrukets og håndverkets områder, fikk sin skjebne forbunnet med det tjekkiske folks. Men derfor forsvant de ikke i dette folk — dertil lå landet for tett op til grensen og dessuten blev det avgjørende for utviklingen at Sudeterland sammen med Bøhmen kom under Habsburgernes regime.

Da motsettningsforholdet mellom Østerrike og Preussen nærmet sig bristepunktet forstod keiser

Franz Josefs rådgivere at det var farlig om det vestlige Bøhmen var altfor tyskpreget og man begynte en omlegging av akerbruket og navnlig storindustrien som gjorde at mange tjekkisk talende og nb! nasjonalbevisste tsjekkere rykket inn i Sudeterland. Ved generaloppgjøret i 1866 mellom de to store riker innrømmet da også Bismarck at Bøhmens tyskere hørte sammen med dette land — en innrømmelse nazistene nu gjør alt for å bortforklare. Årene 1866—1914 gikk uten større manifestasjoner av noen art — men hele den tysktalende befolknings stilling endredes jo med een gang ved monarkiets sammenbrudd i 1918. Striden mellom tsjekkere og tyskere blusset op og sudetertyskerne demonstrerte ved ikke å sende noen representanter til den nye tjekkoslovakiske republikks grunnlovgivende forsamling. I republikkens første ti år spilte denne strid en stor rolle, men i 1926 tråtte dog to tyskere inn i den av Svehla dannede regjering. I Europa mente man at et avgjørende problem var løst med dette — vi vet noe annet nu!

Til slutt skal vi citere hvad den danske forfatter Jørgen Bast skriver om dette nu så høist aktuelle folk:

«Sudetertyskerne har spillet og spiller en fremragende rolle i Tjekkoslaviets erhvervsliv. De er fremragende landbrukere, minefolk, industrifolk.

Man må vel også si, at det i det store og hele er Sudetertyskerne, der har oppbygget den blomstrende hotellindustri om landets mange bad: Karlsbad, Marienbad, Franzenbad o.s.v. — og noget av det, der har satt mest ondt blod, er tsjekkernes omdøpning av disse historiske byer. Det er ikke alltid de virkelige store ting, der går dypest i folkesentimentaliteten!

Særlig avgjørende i tyske øine er dog dette, at Sudetertyskerne har leveret så rikt et bidrag til den almene tyske kultur. Det vilde, være en slem avripping av Tysklands litteraturhistorie, hvis man tog de sudetertyske navne ut. Også her vil det bli for bredt å komme inn på en samlet oversikt — men hvor mange utenfor Tjekkoslaviet tenker i almindelighet på, at en forfatterinne av verdenssucces'er som Berta von Suttner eller en Lyriker som Rainer Maria Rilke var Sudetertyskere? Rilke er kun blomsten av en veldig lyrisk Hjemstavnsdiktning, der teller hundreder av navne — og enhver kjenner av folkediktning vet å fortelle om de mange jule- og passionsspill, der vel ikke har vunnet verdensberømmelse som de lettere tilgjengelige i de bayerske alper, men er av dyp, folkelig skjønnhet.

Det er også værd å nevne et par sudetertyske forfattere av jødisk herkomst, der har vunnet ver-

Katakombekristendom i Russland.

I en landsby i nærheten av Kiew er den siste lille kirke blitt lukket. I to år har den vært den eneste i mange miles omkrets, men siden forrige sommer gjør den tjeneste som vertshus. Men hemmelig holder nu en pope de hellige andakter i et gammelt avsidesliggende fjøs gjennom hvis tak det regner og som gjennomblåses av sur vind fordi veggene er gisne. Og da det ikke mer er mulig for presten å foreta noen begravelse, fordi det er ham forbudt å komme på kirkegården, så har man ordnet sig med kirkelige fjernbegivelser. Når en troende kristen dør møtes popen og de pårørende i hemmelighet i det gamle fjøs for å velsigne et av den dodes klædningsstykker, som da før den «verdslige begravelse» blir lagt ned i kisten. Eller man får vigslet en skovfull jord fra gravstedet som siden kastes først over kisten.

Dette høres helt ubegripelig ut for dem som ikke kjenner forholdene i Russland — men hvis en avdøds pårørende vilde forsøke å gi denne en kristelig begravelse, vil de utsette sig for de sværeste bolsjevistiske forfølgelser og terrorhandlinger og sannsynligvis bli fengslet som statsfiendtlige.

Da alle kirkelige handlinger — tross de er tillatte i «forfatningen», som dog bare er laget for å kaste utlandet blå i øinene — regnes for «statsfarlige», våger de fleste brudefolk heller ikke å la sig kirkelig vie. Men den kristne kamp mot bolsjevismen har også funnet en utvei her. Således i Smolensk hvor alle kirker er lukket. Gjennom en tillitsmann sender brudeparret sine ringer til popen og får Kirkens velsignelse over dem. Fra hele omegnen kommer der sendebud til den geistliges lille kammer og ofte har de ringene med fra mange par. Brudevigsleens hellige ord uttales da over ringene, og et således inngått ekteskap regnes for å ha kirkelig gyldighet. Disse fjernvielser har i de senere år kommet mer og mer i bruk og er ofte den eneste måte som de kristne kan få Kirkens velsignelse på.

I Moskva finnes det nu ca 20 kirker mot 1624 i året 1917. De andre er lukket og de fleste av dem nedrevet. Men til tross for at den antireligiøse pro-

paganda støttes på alle mulige måter av staten, så er disse tyve kirker overfylt til alle gudstjenestene og det for det meste noen timer før gudstjenestene begynner. Mange tusener hører prekenen gjennom den åpne dør — men de kan risikere at O. G. P. U.'s folk plutselig viser sig og arresterer den ene eller annen og meget ofte popen midt i hans bønn. Hvor dypt den religiøse følelse bunner i folket sees dog best av at en eneste kirke i Moskva i løpet av forrige år har solgt innviede lys for over 200 000 rubler.

Imidlertid vender også ungdommen sig bort fra den antireligiøse propaganda. Der finnes flere eksempler på dette. Da således «forbundet av kjempende gudløse» foretok helt overraskende en kropsvisitasjon på skolebarna fant de at av 870 gutter bar over 600 brystkors eller helgenbilleder på sig. På kommisærens indignerte spørsmål om hvad dette «idioti» skulde bety, svarte en modig skolegutt: «Gud skal hjelpe oss til eksamen!» Dessverre blev det ikke noen eksamen for den uforferdede gutt, da han straks blev utvist av skolen.

Men på landeveiene ser man nu en ny type ferdes, nemlig de såkalte «vandregeistlige». Etter hvert som kirkene lukkes tar prestene staven fatt og vandrer fra sted til sted. Overalt preker de — i landsbyene, i husene eller i fjøsene, i skogen eller under åpen himmel på markene. Bleke og elendige ser de ut i sine for det meste fillete klær og med et par brødsalker i sekken over skulderen som eneste føde. Men i sekken har de også bibelen, sitt kostbareste eie. De blir nesten overalt motatt vennlig av befolkningen — men de er fortapte hvis de faller i hendene på noen av den røde garde. Forvisning på livstid eller årelangt fengsel er deres lodd.

En sådan vandregeistlig preket nylig i landsbyen Kipino. Med stor veltalenhet skildret han sovjetmakten som antikrist og manet til at man atter skulde vende sig mot de gamle helige steder: «Gå til de av sovjett lukkede og ødelagte klostre — knel og be om at Guds ord atter må bli hørt iblandt oss». — Her blev han avbrutt av en av OGPU's agenter og arrestert. Men nu forsøkte man en helt ny metode. Mens hittil de geistlige er blitt forvist eller holdt fengslet, blev dennes navn notert, og hver dag blev han avhentet og tvunget til å holde antireligiøse foredrag. Flere andre geistlige har man forsøkt det samme overfor, men kun et uhyre ringe antall er fallt for fristelsen til å kjøpe sitt liv og sin frihet på så nedverdige vilkår. Fremdeles vandrer de geistlige omkring, jaget som skadedyr, men med fred og velsignelse i sine spor.

densberømmelse: Franz Werfel og Ludwig Winder, der så sent som i 1935 blev belønnet med den czekoslovakisk statspris — men dem vil man vel ikke ha med?

Det må man da vite: Det er ikke en tilfeldig minoritet, men et folk med en eldgammel historie, rike tradisjoner, megen livskraft og en dyp og ekte kultur, der gjennom de siste begivenheter har fått søkelyset på sig.

Gabriele d'Annunzio.

Eftermæle i „Osservatore Romano“.

Den 1. mars døde i Gardone ved Lago di Garda den kjente forfatter Gabriele d'Annunzio, 75 år gammel. Et usedvanlig menneske: dikter, politiker og soldat i samme person — men en person allikevel uten virkelige, sanne dimensjoner. Den italienske fascistiske presse har ganske visst i lange nekrologer feiret ham som krigshelt og patriot, idet den har satt ham på linje med Garibaldi, og den har hyllet ham som fornyeren av den latinske selvbevissthet: «Civis romanus sum», sa d'Annunzio om sig selv og foraktet alle ikke-latinere som «barbarer». Så langt kan også andre gå med i beundringen for et personlig tappert individ, som i 1916 som kampflyver mistet sitt høire øie og som mange ganger våget livet for sitt fedreland under hele verdenskrigen. Men helt anderledes lyder bedømmelsen av dikteren d'Annunzio. Igrunnen er det vel nok å si at da det i 1928 påbegyntes en utgave av hans samlede verker, som skulde utkomme i 80 store bind, satte den Hl. Stol hele verket på index. Forøvrig var hans kunst typisk italiensk som han selv var en overdreven tilbeder av det italienske sprog. Men man kan si: han var også sprogets slave. Ord, ord, ord er så meget av hans stil — tomme ord uten virkelig kjerne, uten virkelig mening. Et lite eksempel på en slik ordrus kan vel følgende praktblomst være: «Hun svarte ikke, men hun løftet sitt blikk og i hennes Iris-krets lå hele universets storhet». En slik sprogkunst virker på oss som et fyrverkeri som hurtig brenner og hurtig glemmes — vi kan forbause oss over alle de måter man kan uttrykke tingene på, men man forblir kall eller får direkte imot en slik såpeboblekunst. Men helt avskyelig blir den når den tas i bruk for å bekjempe og håne det som andre holder hellig. Og dertil holdt d'Annunzio sig aldri for god.

Hans dramatiske verker har ganske visst oppnådd stor berømmelse, men dette skyldes i første rekke at de var skrevet for den store italienske skuespillerinne Eleonore Duse som gav dem liv og blod på verdensscenene. Men han lønnet henne på utaknemligste måte og såret i sin innerste sjel trakk hun sig tilbake fra ham. Siden blev han det forjagede og urolige menneske nutiden kjente — stadig optatt av å undgå den eneste forbannelse han fryktet: ikke å bli omtalt. Allikevel blev det stillere og stillere om ham — ingen tok ham alvorlig mer.

Om han selv i sine siste år kom til å ta annet enn sin egen forfengelighet alvorlig, vet man ikke. Men la oss håpe at den omstendighet at han har

ydet kirken og de fattige i Gardone rikelige og regelmessige gaver skulde tyde på det. Det katolske blad «L'Italie» i Milano meddeler at dikteren har arbeidet meget for planen om å oprette en forsoningskirke til minne om Lateranoverenskomsten i sin fødeby Pescara og gitt mange penger til dette formål — «og i sin uendelige barmhjertighet vil Gud se i nåde til dette om enn kun svake rop på den guddommelige godhet», slik slutter bladet sin nekrolog.

«Osservatore Romano» skriver følgende: «Gabriele d'Annunzio var en av den italienske litteraturs mest representative skikkelser i løpet av de siste femti år, og en av Europas mest kjent og omstridte skribenter. Skjønt han var en overordentlig begavet kunstnerpersonlighet, sperret dog hans av en hedonistisk livsanskuelse impregnerte estetiske temperament veien for ham til den sublimering, hvorved hans sjeldne geni kunde heve sig ut over en kun rent formell fullkommenhet. Alle hans tallrike verker — romaner, dikt og dramaer — preges mer eller mindre av det menneskes begrensning som har løst sig fra moralen og er redusert til et helt instinktivt vesens tilstand. Hans stils suggestive kraft, støttet av et meget stort kjennskap til filosofiens tanker, bidrog i tiden omkring århundreskiftet meget til utbredelsen av hans verker. Men han utøvde en ødeleggende innflydelse på italienernes litterære smak i almindelighet og på den kunstinteresserte og intellektuelle ungdoms etisk-sociale holdning i særdeleshet. Kirken så sig derfor foranlediget til å advare de troende imot ham ved å sette hans verker på index og derved fordømme dem, skjønt mange ikke har kunnet forstå dette. Men en overdreven og tvilsom beundring av det heltemessige, en pseudomystisisme og en av hedensk naturalisme gjenne- trent sensuallisme er de overveiende motiver i hans førkrigsproduksjon — og selv om hans tapre optreden under krigen må anerkjennes, hadde han etterpå kunstnerisk overlevet sig selv og mistet etterhvert all kontakt med virkeligheten.

Overfor hans død i åndelig ensomhet føler vi kristne sorg. Med all tillit til den uendelige guddommelig barmhjertighet kan vi ikke avsvække vår dom over en gjerning, så lukket for lys fra sannheten, godheten og den rene skjønnhet. Bindene «Opera omnia» har intet moralsk stort å lære de kommende generasjoner. De er og blir dokumentasjon av en stor ånds villfarelse».

Bør prester leve ugift?

En gruppe meget innflytelsesrike legfolk i England har for ikke lang tid siden innsendt til erkebiskopene av Canterbury, York og Wales et forslag, som i sin realitet går ut på innføre cølibatet i den anglikanske kirke. Da Henrik VIII, som ønsket å skille sig og gifte sig pånytt, på reformasjonstiden løsrev England fra den gamle kirkelige enhet fordi paven på ingen måte kunde tillate ham å skille sig fra sin rettmessige hustru til hvem han var gyldig viet, varte det ikke lenge før cølibatet blev ophevet i den fra enheten løsrevne «anglikanske» kirke. Men som bekjent har det alltid innenfor den engelske «høikirke» gjort sig gjeldende sterke «katoliserende» tendenser. Dette har bl. a. ført til at det er opstått flere anglikanske broder- og søstersamfund, «ordener», hvis medlemmer avlegger det tredobbelte løfte om fattigdom, kyskhed og lydighet. Flere av disse samfund er i tidens løp i sin helhet blitt optatt i moderkirken og anerkjent som katolske ordenssamfund.

Nu er det altså dessuten kommet dit hen at innflytelsesrike legfolk, på grunn av det innlysende i at en ugift geistlig er mindre optatt og bunnet av familiebånd og derfor mere i stand til helt å vie sig og sitt arbeid for sjelene i menighet og kirke, går til den anglikanske kirkes øverste ledere med bønn om at det må arbeides for å få innført cølibatet påny. «Et langt større antall av ugifte prester er sterkt påkrevet, dersom kirken skal kunne fylle sin opgave hjemme og ute», leses det bl. a.:

«*Alle Kvinners Blad*» har hatt den gode ide å foranstalte en enquete blandt den norske statskirkes geistlige om dette spørsmål. Res. kap. Ingv. B. Carlsen har skrevet en innledende artikkel om spørsmålet, mens biskop Berggrav, sogneprest Johannes Smemo, generalsekretær Tormod Vågen, sogneprest Ivar Welle m. fl. har gitt kortere svar. Av lett forståelige grunner kan disse gifte geistlige ikke ha særlig forståelse eller sympati for cølibatet. Samtlige taler imot det «tvungne cølibat» i «Moderkirken, mens tanken på «frivillig ugift stand» for en tid iallfall for enkelte av dem ikke er fremmed. De saklige argumenter for det nødvendige eller tilrådelige i at presten er gift, er imidlertid svært tynne. De innskrenker sig, foruten enkelte nærmest økonomiske betraktninger vedrørende presteansettelsen i statskirken her hjemme, vesentlig til en forherligelse av enkelte prestehustruer og av prestehjemmene i sin almindelighet.

Pastor Haakon K. Bergwitz har efter opfordring innsendt en redegjørelse for det katolske syn på spørsmålet. Bladet har inntatt den uavkortet. Den lyder som følger:

«Forleden leste jeg i avisen en overskrift: «Svensk-norsk misjonærpar's tunge prøvelser i China». «Begge barna døde under flukten». Da jeg

samme dag leste det første innlegg i *Alle Kvinners Blad* i denne diskusjon, var refleksjonene nokså nærliggende.

Bør presten overhodet være bundet av familiebånd? Under rolige, fredelige forhold, hvor et velordnet helt kristent samfund (staten) tar på sig forpliktelsen til geistlighetens underhold, kan det være mulig, om enn han alltid vil «være delt» (I Korr. 7, 32 ff.). Der hvor kirken kjemper mot strømmen, mot materialismen, mot hedenskapet, kort sagt i de forhold hvor presten virkelig erfarer sannheten i Kristi egne ord: «Som de har forfulgt mig, skal de forfølge dere», der er det vanskelig, ja ofte helt uansvarlig å binde sig til en hustru og ta små barn med i det offerliv presten nødvendigvis må føre. Han kan ikke da leve lykkelig i sin familie og «kjenne de små lubne barnearmene om sin hals» og samtidig ofre sig helt for Kristi sak. Og hvor mange steder i verden har egentlig kirke og kristendom slike gode kår, som kan forutsette forholdsvis lykkelige økonomiske vilkår for hele prestefamilien? Ser vi bare et lite stykke syd for de norske landegrenser, kan noen hver få litt å tenke på. Katolske kristne har alltid forstått å verdsette det offer enhver ung mann som føler sig kallet til prestatjenesten, bringer ved å avlegge løftet om å leve sitt liv i ugift stand, ubundet av familiehensyn og bånd. Her gjelder, det forstår de, Kristi egne ord om å «forlate alle ting, sitt hjem eller bror eller søster eller barn for mitt (Kristi) navns skyld». For dette skal Herren «gi hundrefold lønn». Men ikke her nede på jorden. (Se Math. 19, 27 ff.).

Selvsagt må ikke cølibatet være tvunget. Ingen har tvunget mig til å avlegge mitt katolske presteløfte. Var jeg blitt tvunget, hadde løftet ikke noen verdi og jeg var ikke bundet av det. Kirken vil at dens prester skal leve ugift, det er sant. Men når blir en ung mann påtvunget sin presteavgift?

Mot cølibatet innvendes at det fører til umoral. Men hvad skal vi da tenke om de mange kristne, hvem *omstendighetene* tvinger til et liv i ugift stand? Skal vi virkelig forutsette at Gud ikke hører dem, som i tillitsfull tro påkaller Hans navn og gir hjelpen og kraften til å leve rent? Hvilke kristne kan virkelig mene dette? Umoral er forekommet og vil forekomme blandt dem som skulde være menighetens lysende eksempel i kristen livsvandel. Men hånden på hjertet alle dere som bruker dette som innvending mot cølibatet, dere som kjenner historien, menneskenaturen, de virkelige forhold — er det bare blandt ugifte geistlige umoral er forekommet? Er det bare ugifte prester som i tidens løp har vært som en Judas? Syndens realitet er en del av kristen tro og kristen erkjennelse. Men alle kristne vet at synden den

skal vi bekjempe og overvinne. Kjemper vi den gode kamp, bringer vi seirens palme hjem. Og dette gjelder alle kristne, legfolk som prester, ugifte såvel som gifte.

Prestehjennene vil kunne bli arnesteder for kristen tro, for kristent liv og fromhet. Det vil imidlertid ethvert annet sundt kristenhjem kunne bli også. I denne diskusjon har min oldemor, prestehustruen Gustava Kiellands navn vært nevnt. Og jeg vet at fra mine oldefedres hjem har kristne impulser levd videre i barn, i barnebarn og barnebarnsbarn, i en del av slekten. Men det har også vært nevnt i denne diskusjon at «prestebarna er de verste». Dette har ofte vært sant. Men sannheten ligger vel i midten. Prestebarn er vel omtrent som folk flest. Personlig tror jeg at den enkeltes kristendom, den er noe underlig åndelig noe, som følger sin bane i sjelelivet uten påviselig ytre årsak, uavhengig av prestehjemmenes varme, uavhengig også, kan en vel si, av prestens ekte-skap eller ugifte stand. Men for presten selv og for hans eget virke som sjelesørger og skriftefar anser jeg det som en uvurderlig fordel å leve alene».

Regnskap for St. Vinsensforeningens juleinnsamling 1937.

Debet:

19/12 Innsamlet kr. 465,00

kr. 465,00

Kreditt:

19/12 Pauvre honteux kr. 25,00

24/12 Koks og kull » 50,00

19/1 Matvarer, regning » 300,42

22/2 Matvarer » 89,58

kr. 465,00

Regnskapet revidert og funnet i orden.

Oslo, 25/3—1938.

p. Th. Notenboom, O.F.M.

Bibelen i alle katolske hjem.

S. H. kr. 50,00

Til minne om fru Lilla Irgens » 100,00

Tidligere innkommet » 2588,10

Ialt kr. 2738,10

St. Matthias-Koret i Oslo.

St. Olavskirken var praktisk talt fylt til siste plass ved den koncert som St. Matthias-koret fra Berlin under ledelse av dr. Wilhelm Schosland gav i Oslo fredag 25. mars. Og ingen av de tilstedeværende angret sikkert på at de var kommet — iallfall hørte man bakefter ikke annet enn anerkjennende uttalelser for den lødige musikkveld. En anerkjennelse, som særlig formet sig som en takk til konsertens iherdige arrangør, pastor Bergwitz, hvem hele æren tilkom for at den fant sted i det hele tatt.

Programmet bød på noe av det ypperste på kirkemusikkens område og var meget godt sammensatt — kan hende vel langt for så viktig musikk. Dirigenten behersket overlegent fraseringsens vanskelige kunst, som særlig gav sig utslag i særdeles vakkert tonende pianissimoer av nesten instrumental virkning. Det var dog ikke til å undgå at den forcerte reise influerte på noen av stemmene så klangen til tider hørbart led derunder — særlig gjelder dette solisten frk. Gjertrud Ege fra København, som forøvrig på kort varsel måtte assistere istedetfor fru Marianne Schosland som var blitt syk. Vi må iallfall — når det gjelder et så velrenomert kor — skrive en del av klangfarvens skarphet, som til tider var meget utpreget, på reisetrethetens konto.

Men dessverre blir det bare denne ene konsert da koret allerede dagen efter returnerte til København, hvor det søndag Lætare assisterte ved vigselen av redemptoristenes nye kirke i København.

E. D.-V.

Av Oslo-pressens anmeldelser:

«Aftenposten»:

St. Matthias-koret fra Berlin, der er på en skandinavisk turne gav igår aftes en meget vellykket kirkekoncert i St. Olavs kirke. Koret var ikke stort, men det bestod av beste sort stemmemateriale og av denne grunn blev det en nydelse å høre på dets prestasjoner, en så fin nyansering høres sjelden, og det viste hvilken fremragende instruktør og korleder dirigenten, Dr. Schosland, må være. Programmet der bestod av henved 20 mindre stykker fikk alle, uten å behøve å fremheve noget enkelt, en sjelden nobel og fin utførelse til hver minste detalj, særlig var pianissimoene av en aldeles skjønn virkning.

Kirken var fylt av et andektig publikum, der sikkert vil minnes dette elitekors vakre sang under sin fintfølende dirigent, Dr. Schoslands ledelse.

—s.

«Tidens Tegn»:

I St. Olavskirken var der samtidig konsert av «St. Matthias Chor» fra Berlin — et blandet kor bestående av utvalgte stemmer. Det var en ublandet glede å lytte til dette kor som under sin leder Wilhelm Schosland dokumenterte en så høit utviklet korteknikk, stilsans og fremforalt en merkelig levende foredragsevne, som man med respekt å melde, sjelden hører i vår protestantiske

kirker. Det levte og bevet i hver stemme og foredraget fikk, båret som det blev av en fullendt frasering og et vidunderlig legatissimo, en høihet og samdig en friskhet over sig som i enkelte numre virket helt betagende. Programmet bestod vesentlig av kammerkirkelige komposisjoner bl. a. med en avdeling Gregoriansk koral.

Trygve Torjussen.

«Dagbladet»:

I St. Olavskirken sang St. Matthias-Koret fra Berlin igår under ledelse av dr. Wilhelm Schosland. Det er et blandet kor, ikke stort av format men til gjengjeld er stemmene utsøkte. De er utpreget instrumentalt klingende, overresonansen gir dem alle bæreevne selv i det fjerneste pianissimo og en smidighet i fraseringen som er helt beundringsverdig. Klangen og bevegelsen frister til sammenligning med et fint strykeorkester.

At dirigenten er en førsterangs musiker kunde en fort bli klar over, efter prestasjonene å dømme må han også være artist til fingerspissene — så rent ut sagt raffinert kan virkningen av hans instruksjon være. Men samtidig har sangen noe friskt og strålende over sig.

Av programmet festet man sig særlig ved Hilbers «Vent creator». Arcadelts «Ave Maria» og en skjønn sang av Ludovico da Victoria. Det var også meget interessant å høre de gregorianske koralene, kanskje især «De profundis clamavi ad te», den blev helt vidunderlig sunget.

Pauline Hall.

«Nationen»:

Koret — dame- og herrekor — er ganske fåtallig, men ypperlig instruert og synger fint og følsomt nyansert. Skjønt ikke alle stemmer er fremragende klangskjønne, er dog helhetsvirkningen overmåte smukk og kultivert.

Programmet var rikt og velvalgt; det bestod mest av eldre kirkemusikk fra en-stemmig op til åtte-stemmig, i forskjellige grupper. Av særlig interesse var det å høre prøver på den gregorianske koral. I den del av konserten som det var tid til å høre, lød fremfor noe annet den gamle Arcadelts «Ave Maria» henførende skjønt.

Kirken var nesten fullt besatt

U. M.

„De hører ikke efter -!“

En liten barfotet kristen kinesergutt blev ertet av sine kamerater på grunn av sin kristne tro. Bl.a. sa de til ham: «Hvis Gud virkelig elsker dig, hvorfor sørger han da ikke bedre for dig? Han kunde jo si til en eller annen at de skulde gi dig et par sko!» Gutten var taus noen minutter — så så han op med tårer i øinene: «Jeg tror at han sier det til noen, men de hører ikke efter!»

*

Hører vi alltid efter om noen av våre neste trenger hjelp?

Herhjemme.

Neste nummer av «St. Olav»

er påskenummeret og utkommer først mandag 11. april.

HAUGESUND. Det er jo så at man ikke skal stille sitt lys under skjeppen, og når vi Haugesundere derfor har anledning til å brilliere med en utsøkt sammenstilling av lykkelige begivenheter, så vil vi gjerne delaktiggjøre våre trosfeller med hvad vi antar skulde være til felles glede. — Det hele formet sig som en tredagers hyldest til den hellige Josef, som jo også hadde sin festdag lørdag den 19. mars. Det var likesom St. Josef hadde en finger med i det hele og til gjengjeld så søkte vi Haugesundere, som har St. Josef til menighetens skytspatron, å hylde denne store hellige Kirkens skytshelgen ved å anrope ham og ved å pynte ekstra hans alter disse tre dager. — Men la oss begynne med begynnelsen, og det var fredags kveld. Efter korsveilandakten hadde vi den glede å se tre voksne knele ned ved kommunionsbenken og avlegge sin katolske trosbekjennelse. Glade og faste lod stemmene fra de nye trosfeller og med begeistring steg de mektige toner og ord av salmen «Fast skal min dåpspakt evig stå» mot det høie. — Lørdag den 19. om kvelden og tidligere på dagen hadde vår kjære sogneprest det ganske travelt. Der var stor søkning til skriftestolen og dessuten var der mange ekstra forberedelser til søndagens gudstjenester. — Der skulde være fest i St. Josefskirken denne søndag, bryllupsfest med spesiell dispens fra Hs. høiærverdighet biskopen. Egentlig er jo ikke hoitidelige brylluper tillatte i fasten. Men i dette tilfelle hvor brud og brudgom bor langt borte fra kirken (man erindrer at Haugesunds katolske prestesogn i utstrekning kan måle sig med et bispedømme i katolske land) og at dertil bruden i lange tider har mottatt undervisning i den katolske religion for nettop å kunne stå brud som katolikk, da var det for oss såvelsom for brudeparret en stor glede at dispensen blev gitt. Husk at i våre distrikter er kommunikasjonene tross biler og motorbåter ikke alltid av bekvemteste slag. Det tjener derfor til heder at en konvertitt, til og med en dame foretar anstrengende dampbåt- og motorbåtreiser midtvinters i storm og regn for å kunne komme til prest og få instruksjon. — Sjelden har vel så mange samlet sig om kommunionsbenken som denne søndags morgen. Det var nesten som om Jesu pleiefar hadde ordnet det så at riktig mange skulde søke Herrens bord denne morgen for å nedbe Guds velsignelse over sig selv og de som senere i høimessen skulde motta ennu et av kirkens hellige sakramenter. To av de førstnevnte tre voksne sammen med to barn var førstekommuikanter som allesammen denne morgenstund fikk en lang lengsel tilfredsstillet. Lenge før tiden til høimesse var kirken fylt til siste plass, ja utover det, av et interessert publikum. — Det var dr. Jan Greve som førte frk. Johanne Vidnes som sin brud til alteret ledsaget av vidnene, hr. ingeniør Tidemand og frk. Kolbenstvedt samt brudgommens søster frk. Greve. Til orgelets festlige brudemarsj inntok brudeparret sine plasser foran kommunionsbenken, idet pastor v. d. Vlugt med ministranter knelte ned foran alteret. Den skjønn ritt fulgtes med spent opmerksomhet, og især var det vakkert at brudgommen selv svarte på latin til prestens bønner. — Efter vielsen fulgte så høimessen og den tostemmige St. Franz Xavermesse klang i sin enkelhet riktig vakkert. Skjønt var det da øieblikket for den hellige kommunion var inne. Under vakker dempet korsang, kun utført av de lyse klare stemmer fra søstrene, mottok brud og brudgom den hellige kommunion. For brudens vedkommende samtidig hennes førstekommuikation. En sjelden hoitidelighet og en gledelig begivenhet for vår lille menighet som jo ikke alltid har arbeidet under de gunstigste forhold. — For vår kjære sogneprest, pastor H. v. d. Vlugt, var dette en gledesfest, og det fremgikk også med tydelighet av hans glimrende preken ved denne anledning, at han følte en indre glede som han på en stille, men vektig måte meddelte sine tilhørere. — Efter messen

trådte så prest med ministrarer fra koret ned gjennom kirkens midtgang for til avslutning å meddele dåpens sakrament til en ny Haugesundborger som altså derved utgjorde det sjette nye medlem til St. Josefs menighet i Haugesund på en og samme dag. — De mange ceremonier gjorde nok et veldig inntrykk på mange av de tilstedeværende ikke-katolikker og interessen var tilstede til siste slutt. For oss katolikker var det som sagt en stor dag, en dag full av begeistring og til styrkelse av vår tro og vår kjærlighet til vår hellige katolske Kirke. — Om eftermiddagen var sognepresten og noen få venner brudeparrets gjester ved en stille enkel, men stilfull middag på et av byens hoteller og efter en visitt til de kjære søstre på hospitalet drog brud og brudgom med sine ledsagere pr. bil tilbake til Stord.

O. H.

— og derute.

Tyske Karitasforeninger under skjerpet kontroll. Riksarbeidsministeren har utnevnt den preussiske statsråd dr. Melcher til «Sondertreuhänder» over alle tyske Karitasforeninger og alle av dem ledede institusjoner og organisasjoner. Han skal bistås av et utvalg av sakkynndige. Denne nye utnevning istedetfor grev Lerchenfeld, som hittil har beklædd stillingen, betyr en skjerpelse av statskontrollen.

Katedralen over polkretsen. I Aklavik, som ligger i de nordvestlige egner av Kanada nesten 200 kilometer nord for selve polkretsen, blir det nu bygget en ny «Allehelgenskirke», som skal være polbispedømmets katedral og som sådan den nordligste i verden. Om to år er den ferdig til innvielse. Til dens utsmykning har man fått overlatt en rekke kulørte glassruter fra det 13 århundre, som er blitt funnet i Salisbury. England vil også sende noen praktfulle gamle ekeutskjæringer beregnet til korstoler og dørfyllinger.

Pater Lagrange død. 83 år gammel er den høitfortjente bibelekseget pater Lagrange O. P. død i dominikanerklostret St. Maximim på Azurkysten. I 1890 grunnla han den bekjente «Ecole pratique d'études bibliques» i klostret St. Stephanus i Jerusalem, som han senere blev prior for. Samme år begynte han utgivelsen av det videnskapelige tidsskrift «Revue biblique». Tallrike eksegetiske virker skyldes hans penn — særlig opmerksomhet vakte hans polemikk mot Rénans «Vie de Jesus». Han var medlem av forskjellige videnskapelige institusjoner.

Ingen «tomme vugger» i Nederland. Statistikken viser at der i Nederland på hver 1000 innbygger kommer 20,2 fødsler. Dette er et prisverdig eksempel og skyldes folkets utpregede familiefølelse, forutseende og familievennlige boligpolitikk — samt i første rekke — hollendernes høie moralske standard.

Skarpe angrep på kardinal Faulhaber. Den bayerske Gauleiter, ministerpresident Adolf Wagner, har rettet noen skarpe angrep mot kardinal Faulhaber som han beskylder for å være fører for «den politiske katolisisme» i Tyskland. Ordrett sa han bl. a.: «Det kan ikke bli noen fred i Tyskland før alle disse politiske geistlige er utryddet. Vår kamp er ikke rettet mot de kirkesøkende,

men mot prestene, som i skjul av sitt geistlige embed stadig agiterer mot den nasjonalsocialistiske stat. Den 8. mars 1933 begynte vår kamp mot den politiske katolisisme. Nu er tiden inne til å fortsette denne kamp. Bort med de politiske prester! Bort med den politiske katolisisme!»

Også Reichsminister dr. Frank retter nye angrep mot den katolske Kirke. Han bebreider at kampen mot de geistlige, jødene og de andre fiender av nasjonalsocialismen nu vil bli ført av alle krefter.

Katolske films. «Sveriges Katolske Ungdomsblad» beretter om en filmsfremvisning, som d. 13. februar fant sted i Ritzbiografen i Stockholm på foranledning av redaktør Røhr, ophavsmannen til «Katolsk Filmtjänst», som skal formidle en regelmessig fremvisning av katolske films. Som den første hadde man valgt «De unges melodi», en henrivende Meteorfilm, innspillet med assistanse av de berømte «Wiener Sängerknabe» og for en stor del optatt på deres internatskole i Wien. Tillike fikk man se noen skjønnne bilder fra de østerrikske bjerge som ramme om den romantiske, men slett ikke usannsynlige handling. Før hovedfilmen forevistes bilder fra Vatikanet med den Hl. Fader, den eukaristiske kongress i Manila, valfartsglimt fra Lourdes og Lissieux. Intet under at Ungdomsbladet efter denne lovende begynnelse ønsker «Katolsk Filmtjänst» all mulig fremgang.

En milliard analfabeter. Hvis man ansetter den samlede menneskemengde på jorden til 2 milliarder, må man efter hvad engelske fagfolk mener, anslå tallet på de som hverken lese eller skrive til ca. halvdelen, altså 1 milliard. Det står altså ikke så bra til med den menneskelige opplysning som kan hende de fleste tror. Efter andre opgaver regner man enda med at 60 pct. av menneskeheten er fullstendige analfabeter. De fleste av disse lever i Asia og Afrika — men også i Europa finnes der flere, som hverken kan lese eller skrive, enn man er tilbøielig til å tro. Således har England en uventet høi prosent analfabeter. Vel finnes der ingen offisiell statistikk over dem, men en halvoffisiell har man i ekteskapsregistre over borgerlige vielser. Det viser sig nemlig at blandt 770 englendere, som gifter sig, finnes der en eller to, som istedetfor sin underskrift må sette et kryss. Utbygger man denne statistikk, kommer man til at ca. 100 000 englendere hverken kan lese eller skrive. I India kan av hvert 100 menneske, kun de 13 lese og skrive og noe lignend gjelder Egypten.

Kirken i Tyskland. Følgende tall er som et lysglimt i mørket: ifølge de siste tyske statistikker er de katolske steder for sjelesorg vokset fra 11 540 med 16 789 geistlige til 11 702 med 17 164 geistlige i tidsrummet 1932—35. I samme tidsrum er tallet på teologiske studenter steget fra 4632 til 5277 og ordenshus fra 510 med 10 839 medlemmer til 525 med 13360. De kvinnelige ordenshus sank fra 7147 til 6858, men medlemstallet steg allikevel med 15 000.

Redaktør: Mgr. Irgens.

K. Grønli's Bok- & Akoidenstrykkeri.
(Inneh. Alf & Johs, Grønli).